

Yttrande över ”En säker tillgång till dricksvatten av god kvalitet - Betänkande av 2020 års dricksvattenutredning (SOU 2021:81)”

Tn/2022:79 340

Beslut

Ärendet är hanterat via delegationsbeslut.

Ärende

VA-avdelningen i Jönköpings kommun har tagit del av betänkandet av 2020 års dricksvattenutredning. VA-avdelningen är i huvudsak positiv till utredningens förslag men vill framföra följande synpunkter.

Allmänna synpunkter

I utredningsdirektiven anges att den administrativa bördan för de olika aktörerna inte ska öka mer än nödvändigt och att vattenleverantörerna ska ges den flexibilitet som är möjlig enligt direktivet. Det är viktigt att detta beaktas i samband med att de nya myndighetsföreskrifterna utarbetas.

För flera av de artiklar som finns i direktivet finns en möjlighet att göra undantag för vattenleverantörer som tillhandahåller mindre än ett visst antal kubikmeter per dag eller försörjer färre än ett visst antal personer. Det är viktigt att denna möjlighet nyttjas när Livsmedelsverket utarbetar nya dricksvattenföreskrifter. Det framgår inte i direktivet hur beräkningen av vattenleverantörens storlek ska göras utan det är upp till Livsmedelsverket att avgöra hur beräkningen ska göras. För att den administrativa bördan inte ska bli orimligt stor är det viktigt att beräkningen inte görs som en summering av samtliga anläggningar/distributionssystem som tillhör en vattenleverantör så att vattenleverantören omfattas av krav på att göra riskbedömning, beräkning av vattenläckage etc. för samtliga sina anläggningar/distributionssystem, d.v.s. även de mindre. Beräkningen och möjligheten till undantag ska istället göras för varje anläggning/vattenförsörjningsområde för sig, precis som i nuvarande dricksvattenföreskrifter.

Parametervärden och punkten där dessa ska iakttas (kap 9)

Det måste vara tydligt i myndighetsföreskrifterna att kvalitetsavvikelser i enstaka fastigheter på grund av fastighetsinstallationen inte ska medföra att det kan ställas krav på dricksvattenproducenten att ändra kvaliteten på det dricksvatten som levereras.

För de parametervärden som anges i bilaga C innebär ett överskridande i normalfallet inte någon risk för människors hälsa. När Livsmedelsverket utarbetar nya dricksvattenföreskrifter är det därför viktigt att ett överskridande av dessa parametervärden inte jämförs med ett överskridande av övriga parametervärden, d.v.s. att vattnet klassas som "otjänligt". Följden av en sådan klassning skulle bl.a. leda till en kraftig ökning av antalet kokningsrekommendationer och orimligt höga åtgärdskrav på huvudmannen.

Den övergångsperiod, för vissa nya parametrar i bilaga 1 del B, som anges i artikel 25 ska beaktas i de nya dricksvattenföreskrifterna.

Riskbedömning av tillrinningsområdet (kap. 10.2)

Utredningen föreslår att vattenmyndigheterna ska ansvara för att utföra riskbedömning och besluta om riskhanteringsåtgärder avseende tillrinningsområdena. Vi avstyrker detta förslag på grund av vattenmyndigheternas dåliga lokalkännedom och ovana att arbeta med dricksvattenförsörjning. Vattenmyndigheterna har inte heller några rättsliga mandat eller någon budget att styra med. De delar som direktivet tar upp som nödvändiga för karaktärisering och riskbedömning av tillrinningsområde görs i huvudsak redan idag i samband med inrättande av vattenskyddsområde, liksom lämplig avgränsning av tillrinningsområde. Länsstyrelserna är i de flesta fall beslutsmyndighet för vattenskyddsområden. Därigenom finns både kompetens och kännedom om länets vattentäkter hos länsstyrelsen. Den har också ofta ett gott samarbete med dricksvattenproducenter och lokala tillsynsmyndigheter samt ansvarar för den regionala miljöövervakningen vilket garanterar en god genomlysning av de lokala förutsättningarna för varje vattentäkts tillrinningsområde. Sammantaget väger det kraftigt över till att länsstyrelserna ska få ansvar för riskbedömningen avseende tillrinningsområden. Vi föreslår ett tillägg i MB 7 kap om vattenskyddsområden att riskbedömning ska utföras regelbundet, samt att HaV och SGU bemyndigas att utfärda föreskrifter angående direktivets bestämmelser om riskbedömning av tillrinningsområdet.

Råvattenkontroll (kap. 10.3)

I utredningen anges att den råvattenkontroll som ska utföras av dricksvattenproducenterna inte bör bli mer omfattande än vad som krävs för att uppnå syftet att ha en väl dimensionerad beredningsprocess och producera ett säkert dricksvatten. Det framgår tydligt i utredningen att råvattenkontroll sker i den punkt där vattnet tas in för beredning. Vi håller med om detta. Den övervakning som sker uppströms den punkt där råvattnet tas in är miljöövervakning och inte primärt vattenproducentens ansvar. Vattenproducenternas råvattenkontroll ska inte användas för att rätta till brister i den skattefinansierade miljöövervakningen.

Riskbedömning av försörjningssystemet (kap. 10.4)

Vi stödjer utredningens förslag att vattenleverantörer som tillhandhåller mindre än 100 m³/d eller försörjer färre än 500 personer bör undantas från kravet på att genomföra en riskbedömning av försörjningssystemet.

När Livsmedelsverket tar fram föreskrifter för hur artikel 9, riskbedömning och riskhantering avseende försörjningsystemet, ska implementeras i Sverige är det viktigt att dessa föreskrifter bygger på tidigare svenska krav på användning av riskbaserade metoder som HACCP och MBA.

Material i kontakt med dricksvatten (kap 11)

Det är positivt att regelverket beträffande material i kontakt med dricksvatten förtydligas.

Processen för att få en produkt testad och godkänd får inte bli alltför dyr och komplicerad. Risken finns annars att vissa leverantörer inte tycker det är värt att få sina produkter godkända och att det därmed kan bli svårt att få tag på vissa reservdelar.

Beredningskemikalier och filtermaterial (kap. 12)

Det är positivt att regelverket beträffande beredningskemikalier och filtermaterial i kontakt med dricksvatten förtydligas.

Det är viktigt att kraven på kemikalier/filtermaterial inte blir orimligt höga och att processen för att få ett godkännande inte blir alltför dyr och komplicerad. Risken finns annars att vissa leverantörer inte tycker det är värt att få sina produkter godkända vilket kan leda till långväga transporter eller svårigheter att få tag på vissa typer av kemikalier/filtermaterial. Risken för detta är särskilt stor när det gäller kemikalier/filtermaterial där marknaden inte är så stor samt mindre lokala leverantörer av exempelvis sand till långsamfilter.

Livsmedelsverkets positivlista över kemikalier som är tillåtna att användas vid beredningen av dricksvatten bör finnas kvar.

Vi anser att det är otydligt hur de nya reglerna för godkännande av beredningskemikalier och filtermaterial ska fungera. Kommer en produkt som godkänts i ett EU-land vara godkänd i samtliga EU-länder precis som när det gäller material i kontakt med dricksvatten? Kommer det i så fall att finnas något centralt EU-register som det går att kontrollera mot?

Vattenläckage (kap. 13)

Det är inte lämpligt att dela insamlingen av uppgifter om läckage och ta fram och utöva tillsyn av åtgärder enligt handlingsplanen på två myndigheter. Den svenska lagstiftningen när det gäller dricksvatten är komplex och svåröverskådlig. Att dela uppgifterna när det gäller kontroll av vattenläckaget på två centrala myndigheter bidrar inte till att göra systemet enklare. Vi anser att både den initiala insamlingen av uppgifter och en eventuell handlingsplan för minskat läckage bör hanteras av Livsmedelsverket.

Det är viktigt att Sverige är aktivt i samband med att kommissionen fastställer tröskelvärden för läckage så att det inte blir orimligt lågt. Tröskelvärdena bör ta hänsyn till att olika länder har olika god tillgång på vatten och även till om man som i Sverige har mycket långa rörledningar.

Övervakning av dricksvatten (kap. 15)

Enligt direktivet ska riskbedömningen av tillrinningsområdet beaktas vid upprättandet av undersökningsprogrammet. Om riskbedömningen av tillrinningsområdena ska ske av Vattenmyndigheterna ser vi en uppenbar risk i att riskbedömningarna inte blir lokalt anpassade vilket kan medföra krav på att analysera ämnen som inte är relevanta för det aktuella tillrinningsområdet och/eller att ämnen som borde ingå i undersökningsprogrammet ej fångas upp och tas med.

Information till allmänheten (kap 17)

De nya dricksvattenföreskrifterna bör vara utformade så att de inte innebär en markant ökad administrativ börda för vattenproducenterna att tillhandahålla informationen till kunderna.

Rapportering (kap 18)

För att begränsa ökningen av den administrativa bördan för vattenproducenterna är det viktigt att rapporteringen samordnas. Om möjligt ska all rapportering ske till en och samma myndighet vid ett och samma tillfälle per år. Den insamlade myndigheten ska begära in uppgifter till rapporteringen med god framförhållning. Det är även viktigt att systemet för rapportering och efterfrågade uppgifter inte ändras mer än nödvändigt från år till år.

Det behöver preciseras vilken typ av dricksvattenrelaterade incidenter som ska rapporteras så att detta blir tydligt.

Informationsutbyte och sekretess (kap. 19)

Det är en känslig avvägning mellan den information som ska finnas tillgänglig för allmänheten och de uppgifter som måste skyddas. Detta gäller särskilt för information om riskbedömning av försörjningssystemet. Livsmedelsverket får lämna närmare föreskrifter om den information som ska lämnas och om undantag från informationsskyldigheten. Vi anser att det är viktigt att det framgår tydligt vilka undantag som kan göras och att det vid behov tas fram en vägledning. Ytterst bör det vara upp till den verksamhetsutövare som producerar eller tillhandahåller dricksvatten att avgöra vilka uppgifter som ska undantas från kravet på att tillgängliggöra information på internet.

Det behöver klargöras vem som ansvarar för bedömningen av vilka av de uppgifter som ska samlas in och rapporteras till EU som är känsliga och hur uppgifterna ska skyddas. Det är viktigt att de möjligheter till undantag som anges i artikel 18 utnyttjas. Det ska särskilt anges att säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter enligt säkerhetsskyddslagen inte ska omfattas av rapporteringen.

När det gäller uppgifter om bristande iakttagande av parametervärden, avhjälpande åtgärder och dricksvattenrelaterade incidenter stödjer vi utredningens förslag att det bör vara verksamhetsutövaren som gör bedömningen av vilka uppgifter ska lämnas till Livsmedelsverket för vidare rapportering till EU så att inte känsliga uppgifter i onödan förs över och lagras hos Livsmedelsverket med den risk som det medför. Eftersom det kan vara svårt för enskilda verksamhets-

utövare att göra bedömningen av vilka uppgifter som kan undantas bör Livsmedelsverket ta fram en tydlig vägledning på området som beaktar de olika regler som gäller beroende på om verksamheten omfattas av Säkerhetskyddslagen, NIS-lagen, LIVSFS 2008:13 eller ingetdera. Det vore även önskvärt om det i det framtida rapporteringsverktyget begränsades vilka uppgifter som kan lämnas in till myndigheten.

Konsekvensutredning (kap. 22)

Det nya dricksvattendirektivet innebär att flera myndigheter får nya eller utökade ansvarsområden och uppgifter och det kommer givetvis krävas resurser hos myndigheterna för att kunna arbeta med de nya uppgifterna. Vi ser en stor risk att om myndigheterna inte får ett tillskott av resurser för arbete med nya eller utökade uppgifter kommer detta få allvarliga återverkningar på hur direktivet kommer att implementeras på myndighetsnivå.

Det är viktigt att det finns finansiering för den kompletterande miljöövervakning som behövs för att kunna genomföra riskbedömningar av tillringsområden.

TEKNISKA KONTORET

Katarina Andersson
Utredningsingenjör VA

Roger Rohdin
Avdelningschef VA

Beslutet expedieras till:
Näringsdepartementet